

Vilken kompetens har distriktssköterskan?

Ann-Marie Jönsson

Utbildning till distriktssköterska sker idag efter den nya vårdutbildningen inom högskolan som riksdagen beslutade om 1979-12-12.

Några kommentarer om utbildningen ges här av distriktssköterskan/vårdläraren Ann-Marie Jönsson, Vårdhögskolan, Lund, Malmöhus läns landsting.

De grundläggande föreskrifter om behörighet till tjänster inom den landstingskommunala hälso- och sjukvården finns intagna i hälso- och sjukvårdslagen (1982: 763). I motiven till lagen (proposition 1981/82: 97) konstateras att en god hälso- och sjukvård förutsätter att det finns välutbildad och kompetent personal (1).

I socialstyrelsens allmänna råd 1985: 12 om kompetenskrav för sjukskötersketjänster anges att anställning som distriktssköterska ställer särskilda krav på sjuksköterskans förutsättningar för yrkesutövningen. Därför är det nödvändigt att kräva att sjuksköterskan har genomgått specialutbildning för verksamheten (2).

Hösten 1977 genomfördes högskolereformen och sjuksköterskeutbildningen såväl på grund- som vidareutbildningsnivå tillfördes den landstingskommunala högskolan. Högskolereformen bidrog bland annat till att det tillsattes en kommitté för översyn av vårdutbildningarna inom högskolan, vilket ledde till att det togs riksdagsbeslut om ny vårdutbildning med allmänna linjer, påbyggnadslinjer och enstaka kurser (3).

Vad innebär detta beslut för distriktssköterskeutbildningen?

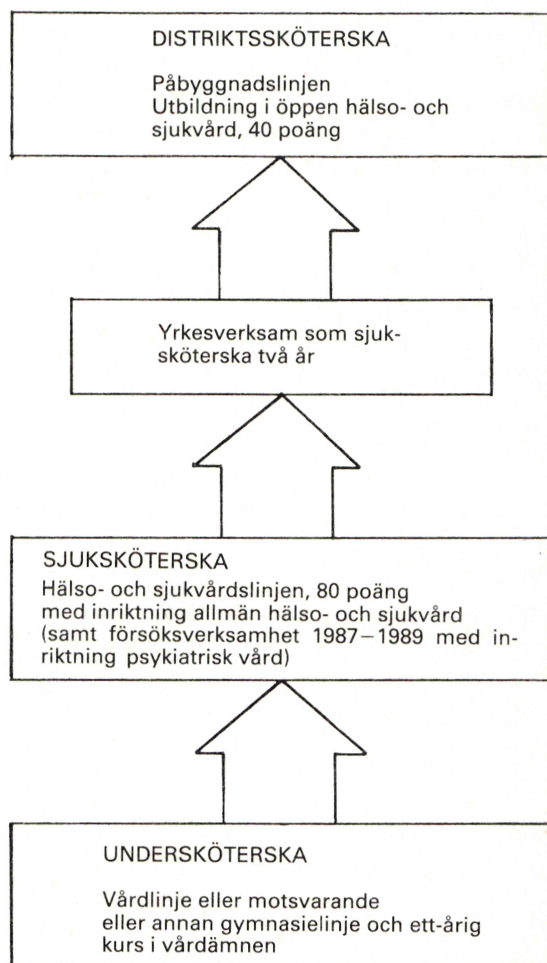
Den tidigare distriktssköterskeutbildningen ersattes med Påbyggnadslinje Utbildning i öppen hälso- och sjukvård, 40 poäng.

I figur 1 beskrivs schematiskt utbildningsgången för att bli distriktssköterska enligt den nya vårdutbildningsreformen.

Riktlinjer för utbildningen

Universitets- och högskoleämberet (UHÄ) har fastställt 1984-03-10 utbildningsplan för påbyggnadslinjen Utbildning i öppen hälso- och sjukvård (4).

Figur 1. Utbildning till distriktssköterska

I utbildningsplanen anges

att de som genomgår utbildning får kompetens för att vara verksamma distriktssköterskor och skolsköterskor

att de studerande skall förvärva kunskaper och färdigheter för aktivt hälsovårdsarbete, hälsoupplysning, omvårdnads- och behandlingsarbete, ledning, planering, undervisning och samverkan samt förmåga att utvärdera det egna arbetet och att medverka i forsknings- och utvecklingsarbete

att utbildningen är både teoretisk och praktisk och den praktiska delen får omfatta högst 20 poäng
att de som söker till utbildningen skall vara legitimerade sjuksköterskor och varit yrkesverksamma minst två år som sjuksköterska.

Landstingskommunal högskoleutbildning

Det är landstingen som anordnar utbildning och närmare genom linjenämnd preciserar utbildningsinnehåll och utbildningsorganisation. Hur utbildningen inom landstingen är upplagd och organiserad går inte att beskriva här, eftersom det är nästan samtliga landsting som idag har denna påbyggnadslinje. Är det någon som är intresserad och vill ha upplysning om utbildningen, kontakta närmaste Vårdhögskola. Där finns utbildningen fastställd i kursplan och lokal plan.

Intresset för utbildningen är stort och det är 7–8 sökande per studieplats. Cirka 700 utbildningsplatser finns i landet per år. Nya utbildningsformer såsom distansutbildning har utvecklats för denna påbyggnadslinje och detta påbörjades 1981/82 (finns nu på ett flertal platser i landet). Denna utbildningsform verkar ha stimulerat studerande, lärare och handledare till framväxten av aktiva, initiativrika och kritiska distriktssköterskor och skolsköterskor.

Sammanfattning

Utbildningen är väl förankrad med tankegångarna i hälso- och sjukvårdslagen och hälso- och sjukvård inför 90-talet, och utbildningens arbetsformer och arbetssätt står i överensstämmelse med arbetssättet inom primärvården.

REFERENSER

1. SOU 1983: 33 kompetens inom hälso- och sjukvården. Betänkande av 1981 års behörighetskommitté.
2. Socialstyrelsens allmänna råd 1985: 12 om kompetenskrav för sjukskötersketjänster.
3. SOU 1978: 50 Ny vårdutbildning. Förslag från utredningen om översyn av vissa vårdutbildningar i högskolan.
4. Utbildningsplan för påbyggnadslinjen Utbildning i öppen hälso- och sjukvård fastställd av universitets- och högskoleämbetet 1984-03-10.